

Ново законодавство и сјајне дилеме

Брак по новој мери

У Хрватској ће референдумом бити стављена тачка на дилеме шта је брак. Онај ко буде желео да промени брачне одредбе српског устава, мораће да обезбеди и двотрећинску већину парламентарца и референдумску подршку грађана

МАРКО ЛОВРИЋ

Несавладане лекције из основне школе човеку праве озбиљне проблеме доцније у животу, па се ових дана хрватски ЛГБТ активисти морају трудити да неким својим суграђанима објасне разлику између предмета и бића. Залепе, на пример, плакат са цртежом мушкарца и изнад њега напишу „Ово је Марко. Мушкарац спо-

собан да доноси властите одлуке“. Па поред њега плакат са цртежом жене – „Ово је Барбара. Жена способна да доноси властите одлуке“. Најзад плакат са цртежом тостера – „Ово је тостер. Справа неспособна за доношење било каквих одлука. Не може изразити свој пристанак ни на што. Није грађанин Републике Хрватске.“

Реч је, наравно, о још једном на пропагандној покушају хрватске

ЛГБТ заједнице да основношколским методама објасни суграђанима да дозвола склапања хомосексуалних бракова неће метастазирати у дозволу склапања бракова са тостерима, тестерама, децом и животињама. А има их пуно којима то објашњење треба. Најмање 750.000, колико их је потписало захтев да се брак уставом утврди као заједница мушкарца и жене. Зато је и Јушарњи листи покушао објаснити тако што је још једном, ставку по ставку, уз помоћ одговарајућих стручњака демонтирао десет најчешћих „аргумента“ против геј бракова, до сада демонтираних колико је то и теза о геоцентричном универзуму, попут чувеног „да је хомосексуалност природна, било би је и у животињском свету“. Али не вреди што др Зоран Тадић са Биолошког одсека Природно-математичког факултета у Загребу указује на то да „хомосексуалност постоји у око 450 врста животиња, углавном примата“. Сабор је свеједно расписао референдум о дефиницији брака, која тренутно у хрватском Уставу не постоји. Уставни суд је потврдио да је то у реду, те ће грађани Хрватске 1. децембра имати прилику да одлуче

о томе креће ли се Сунце око Земље или обротно. Добро, то је смешно, сатиричари раде пуном паром, али Сабор и Уставни суд оваквом су одлуком потврдили да већина има права да ускрати право мањини која никога ничиме не угрожава. А то смешно није нимало.

„Људска права не смеју бити подложна референдумима, па нам остаје једино да позовемо грађане да учине оно што институције нису. Тридесетог новембра организовано протестно марш, који ће поћи са Цветног трга и симболично завршити код Цркве светог Марка. У крајности, обраћаћемо се Европском суду за људска права“, кажу за НИН у хрватској лезбијској групи Контра. ▶

BRAK = ŽENA + MUŠKARAC
Sve ostalo je nešto drugo

OVDJE potpišite Zahtjev za raspisivanje referenduma!

РП

► **ПОТПИСИ** Пошто марш неће бити дочекан цвећем, помоћ светог Марка добро ће доћи хрватској ЛГБТ заједници и њеним пријатељима. Многима је била потребна већ у данима скупљања потписа за референдум јер је 6.000 волонтера на 2.200 штандова широм Хрватске схватило задатак заиста озбиљно.

„ЛГБТ популација приказивана је као претња обитељи, друштву, деци. Штандови су стајали на сваком кораку сваког града, а њихови волонтери били су изразито агресивни. Људе се прозивало да су геј ако не желе потписати, вређало их се на трговима...”

Код нас, пак, нема потребе да хомофоби скупљају потписе.

„Образ, Наши, неко од њих, скупљао је у Кнез Михаиловој потписе против ЛГБТ пропаганде, по узору на Русију. Скупљали су један дан, нису богзна шта скупили, купили су се и отишли. А у Хрватској је 750.000 људи уложило енергију да изађе из куће, потроши време, извади личну карту и слично да би се некоме забранило да живи у љубави, браку, весељу. Хрватски хомофоби су отишли мало даље од наших зато што је Хрватска законски испред нас. Наравно, и тамо закон каже једно, а пракса друго, има видљиве хомофобије и у Хрватској, нарочито кад изађете из Загреба, али је загребачка геј сцена, рецимо, далеко развијенија од београдске, иако је Београд већи. Тамо ипак имају троспратни клуб који може да прими хиљаду људи“, каже Предраг Аздејковић, уредник геј магазина *Ойшмист*.

Поред троспратног клуба, после 1. децембра можда ће у уставу имати и рестриктивни члан о браку, а Србија га већ има. Члан 62 мушкарца и жену, за сваки случај, помиње двапут.

„Тачно је да наш устав и Породични закон, као усталом и Европска конвенција о људским правима, дефинишу брак као заједницу живота жене и мушкарца, односно на исти начин дефинишу и хетеросексуалну ванбрачну заједницу. Но, то никако није препрека да се неким другим, посебним законом уреде и правна дејства ванбрачних заједница особа истог пола; једино се такве заједнице не би могле сматрати бра-

НЕБОЈША МАРКОВИЋ

ком док се не промени Устав“, објашњава Марија Драшкић, редовна професорка Породичног права на београдском Правном факултету. Ванбрачне заједнице по страни, овакав брачни члан устава Србија дели са свега девет европских земаља. Њих пет су чланице Европске уније – Мађарска, Бугарска, Пољска, Литванија и Летонија – а друштво им праве Црна Гора, Молдавија, Украјина и Белорусија. Са друге стране, ни скуп европских држава које признају истополне бракове није велики, али се друштво чини пристојнијим: Данска, Француска, Исланд, Холандија, Норвешка, Португалија, Шпанија и Шведска, а следеће године ће им се придружити и Енглеска и Велс. Истина је да Европски суд за људска права, како кажу стручњаци, државама чланицама оставља велики простор да о брачним и породичним односима самостално одлучују, и да консензус о истополним браковима не постоји, али је истина и да нам, када хоћемо, није проблем да доносимо савремене правне одредбе, о чему сведочи баш Породични закон.

„Веровали или не, можемо ми да направимо одличан закон, а да то није тражено из Европе!“, духовито објашњава професорка Драшкић.

ПОРОДИЧНА ШЕЋЊА КОЈУ СУ ОРГАНИЗОВАЛЕ ДВЕРИ КАО РЕАКЦИЈУ НА ЗАХТЕВ ДА СЕ ОДРЖИ ПАРАДА ПОНОСА

Породични закон је, наводи професорка, веома добро усклађен са вредностима европског законодавства, са конвенцијама Савета Европе које је држава ратификовала, па и са онима које ратификацију још чекају. Није сметња, рецимо, чак ни нечему о чему овдашња домаћа ЛГБТ заједница једва сме и да проговори.

„Породични закон нигде не дефинише породицу, па нема никакве сметње да тим појмом буду обухваћени и хомосексуални партнери који одгајају дете. Штавише, једина дефиниција породице коју познаје Породични закон јесте она за потребе заштите од насиља у породици и она је толико широка да апсолутно може да обухвати и хомосексуалне партнере и њихову децу.“

ХОМОФОБИЈА Што се тиче других савремених дилема породичног права, попут „трећег пола“ – за који Марија Драшкић каже да би „било каква озбиљна расправа показала да је правно неприхватљив концепт“ – треба рећи да су веома контроверзне и у државама које су цивилизацијски Србији далеко одмакле. Немачка је баш овог месеца постала прва европска држава која родитељима деце са телесним карактеристикама оба пола допушта да дететов пол у матичне књиге упишу као „неодређен“. И одмах су се јавиле невоље. Немачки закони не само бракове, већ и здравствене услуге резервишу само за „мушки“ и „женски“ пол. Са каквим би се недаћама, под таквим условима, деца неодређеног пола могла суочавати јасно је, па и не чуди бојазан Хиде Вилорије, председнице највеће светске организације интерсексуалних особа, да би овакав спој законских решења могао донети више, а не мање дискриминације, а можда и више „нормализујуће“ гениталне хирургије над бебама, коју је Хуан Мендес, специјални извештач УН о тортури ове године назвао – тортуром. Решење би можда било да се само пунолетнима допусти да се проглашавају „трећим полом“, но о томе ће се тек дуго дебатовати и у Европи, а камоли у Србији. У међувремену, још нисмо решили оно што се решава сасвим једноставно. Натраг на терен истополних партнерстава, којима је потребан један сасвим обичан закон.

„То је нешто што је лако објаснити грађанима. Одређени број људи у земљи живи обесправљен, без права да посети партнера у болници, да га наследи, да чини нешто сасвим обично, о чему, када живите у ванбрачној заједници, ни не размишљате. Осим ако нисте део неке екстремистичке групе, тешко да се можете противити да се тај минимум људскости законски уреди.

Ако имате прописе који не признају део својих грађана, тиме шаљете негативну поруку свакоме коме треба некаква правна заштита. Ако одузимате права једнима, можете их одузети и другима. А у овом тренутку не могу да се сетим ниједне развијене земље која не познаје регистровано партнерство“, прича Милан Антонијевић из Комитета правника за људска права.

Ако ћемо право, не признаје га Италија, земља која се тешко може назвати неразвијеном, али у којој је утицај Католичке цркве на брачне и породичне односе традици-

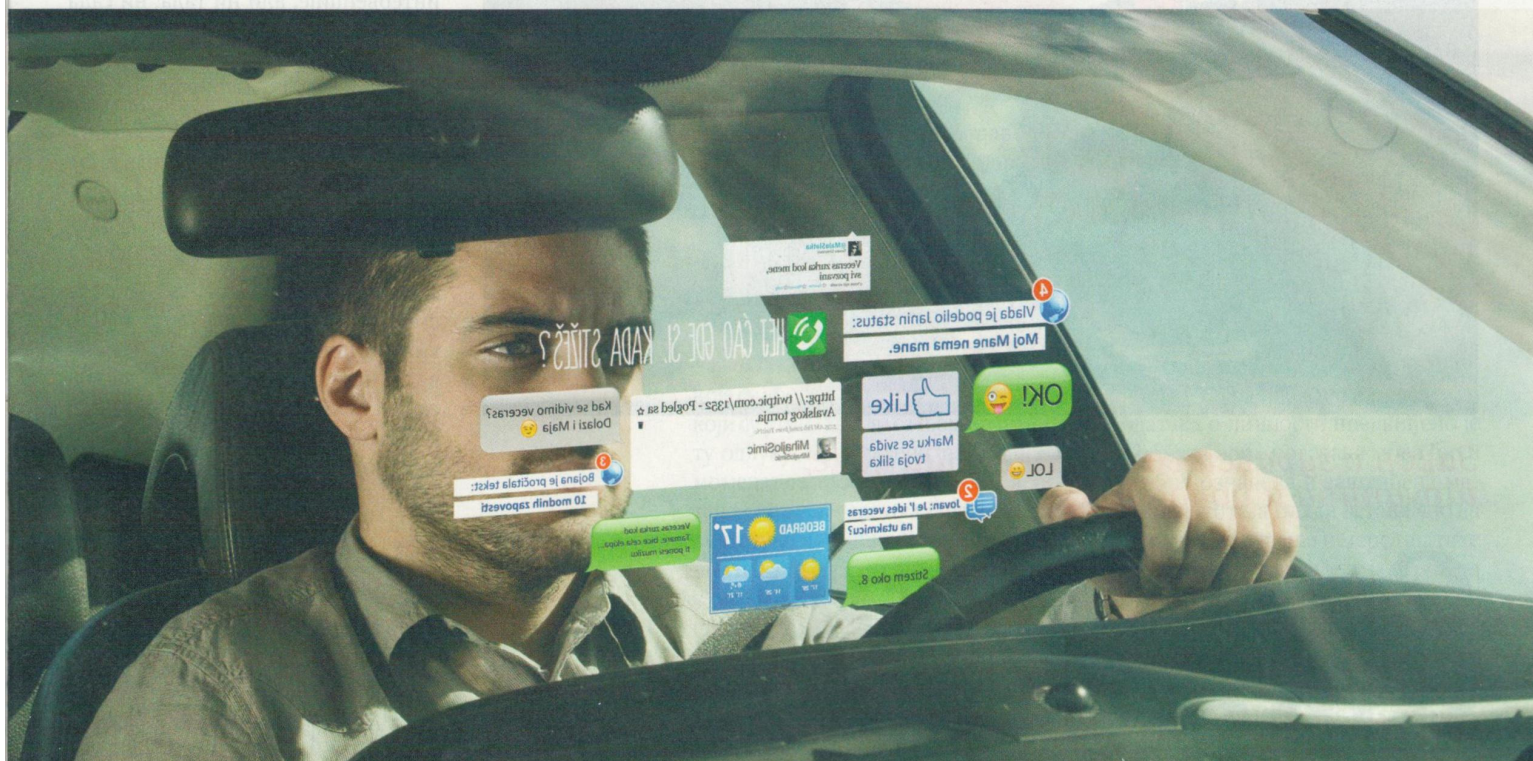
Немачка је баш овог месеца постала прва европска држава која родитељима деце са телесним карактеристикама оба пола допушта да дететов пол у матичне књиге упишу као „неодређен“

онално огroman. Биће да смо тамо пронашли инспирацију за нерешавање проблема.

ЗАКONI „Имате незваничне приче да је Влада прошле године нудила да се одустане од Прајда, а да се у замену добије закон о истополним партнерствима. Међутим, када је Лабрис покренуо такву иницијативу, док смо чекали јавну расправу, добили смо негативну медијску кампању, и тема је одложена. Имамо недорасле активисте и незаинтересовану државу. Биће можда време за десет година“, иронично закључује Аздејковић.

Тренутни хрватски проблеми, у чије се решавање најзад како-тако укључила и хрватска влада – сви су министри ових дана позвали да се

на референдуму гласа „против“ – још су далеко од наших суграђана алтернативних сексуалних укуса. Промена српског устава Сизифов је посао, поготово зато што је реч о „људским и мањинским правима и слободама“, што значи да ће онај који буде желео да промени брачне одредбе српског устава, морати да обезбеди и двотрећинску већину парламентарца и референдумску подршку грађана. Мрка капа. „Не очекујем да ће то питање икоме бити пресудно, сумњам да има странке која би се осмелила да јој то буде фокус“, додаје Антонијевић, али Аздејковић духовито примећује да је свакако напредак то што признајемо да у Србији геј особе заиста постоје, живе и раде. Пре десет година нису ни постојале. ■

**KADA VOZIŠ,
PARKIRAJ TELEFON!**

Upotreba mobilnog telefona tokom vožnje povećava rizik od nastanka saobraćajne nezgode

Telekom Srbija

UPRAVA SAOBRAĆAJNE POLICIJE
MINISTARSTVA UNUTRAŠNJIH POSLOVA

KBS
SRPSKI KOMITET ZA
BEZBEDNOST SAOBRAĆAJA